

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 242 «Туризм»

за освітньою програмою «Економіка та організація туристичної

діяльності»

за темою: «Шляхи вдосконалення управління розвитком туристичної
інфраструктури в Одеському регіоні»

Виконавець:

студентка факультету міжнародної економіки

Княжковська Ганна Олександрівна

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Нездоймінов Сергій Георгійович _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Підприємства туристичної інфраструктури забезпечують розміщення, харчування, відпочинок, інформаційне і транспортне обслуговування туристів. Туристична інфраструктура сприяє нормальному функціонуванню механізмів міжнародного економічного і науково-технічного співробітництва країн. Інфраструктура ринку туристичних послуг забезпечує інтеграційну та регулюючу функції.

Функція забезпечення інфраструктури туризму визначається створенням необхідних умов для організації обслуговування туристів; інтеграційна - організацією і підтриманням зв'язків між підприємствами галузі, формуванням територіальних туристичних комплексів; регулююча - створенням нових робочих місць, впливом на споживчий попит, розвитком галузей, що випускають предмети споживання, сприянням зростанню податкових надходжень до бюджетів різних рівнів.

Мета дослідження. Метою роботи є аналіз стану інфраструктури сфери туризму та рекреації в Одеському регіоні та розробка заходів щодо удосконалення управління розвитком туристичної інфраструктури в Одеському регіоні.

Завдання дослідження:

- 1) розглянути теоретичні аспекти класифікації інфраструктури сфери туризму та рекреації;
- 2) дослідити визначення механізму державного управління та регулювання розвитком туристичної інфраструктури;
- 3) розглянути наукові підходи щодо дослідження регіональної інфраструктури туризму;
- 4) провести аналіз діяльності суб'єктів туристичного бізнесу регіону;
- 5) проаналізувати динаміку розвитку сфери гостинності в Одеському регіоні;

6) провести порівняння туристичного потенціалу Одеського регіону та міста Київ;

7) сформулювати підходи щодо удосконалення організаційної структури системи управління розвитком інфраструктури туризму в Одеському регіоні;

8) запропонувати методи прогнозування перебування туристів в засобах розміщення та заходи формування регіональної готельної мережі.

Об'єктом дослідження є організаційно-економічні процеси управління розвитком туристичної інфраструктури в регіоні.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних аспектів розробки заходів щодо удосконалення управління розвитком туристичної інфраструктури в Одеському регіоні.

Інформаційна база дослідження. Під час написання кваліфікаційної роботи використовувалися наукові статті вітчизняних та зарубіжних вчених, законодавчі та нормативно-правові акти України, матеріали наукових монографій, інформаційні матеріали науково-практичних конференцій і семінарів, періодичних видань, збірники та довідники служби державної статистики, тематична довідкова література, галузева інформація, інформаційні ресурси мережі Інтернет.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури. Загальний обсяг роботи становить 116 сторінок. Основний її зміст викладено на 109 сторінках. Робота містить 27 таблиць, 29 рисунків, список використаних джерел з 59 найменувань.

Публікації та апробація результатів дослідження. Окремі результати дослідження були представлені у публікаціях:

1. Нездоймінов С.Г., Княжковська Г.О. Заходи забезпечення ефективності господарської діяльності готельного підприємства. URL: http://www.marketinfr.od.ua/journals/2020/41_2020_ukr/22.pdf

2. Княжковська Г.О. Особливості розвитку та організація еко-готелів/ Г.О. Княжковська // МИНУЛЕ, СУЧАСНЕ, МАЙБУТНЄ: матеріали круглого столу та студентської науково-практичної конференції (м. Одеса, 12 квітня 2016 року). – Одеса: ОНЕУ, 2016. – 295 с. – С. 240-246.

3. Княжковська Г.О. Архітектурно-планувальні особливості споруд готелю / Г.О. Княжковська // Розвиток сталого туризму: виклики і можливості для туристичного та готельно-ресторанного бізнесу: матеріали круглого столу та студентської науково-практичної конференції (м. Одеса, 12 квітня 2017 року). – Одеса: ОНЕУ, 2017. – 500 с. – С. 115-119.

4. Княжковська Г.О. Основні тенденції розвитку туризму та подорожей у 2016-2017 роках / Г.О. Княжковська // Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: Матеріали круглого столу та студентської науково-практичної конференції (м. Одеса, 12 квітня 2018 р.) / Одеський національний економічний університет. – Одеса: ОНЕУ, 2018. – 678 с. С. 147-150.

5. Княжковська Г.О. Готельна індустрія ОАЕ / Г.О. Княжковська, І.П. Городниченко // Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: Матеріали круглого столу та студентської науково-практичної конференції (м. Одеса, 12 квітня 2018 р.) / Одеський національний економічний університет. – Одеса: ОНЕУ, 2018. – 678 с. С. 142-146.

6. Княжковська Г.О. Заходи щодо підвищення ефективності управління персоналом готелю «Аркадія» / Г.О. Княжковська // Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та вчених; Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019. – 881 с. – С. 633-638.

7. Княжковська Г.О. Особливості аналізу банкрутства готельних підприємств / Г.О. Княжковська // Напрями розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації. Тези доповідей V Міжнародної студентської науково-практичної інтернет- конференції. – Одеса: ОНЕУ, 2019. – 276 с. . – С. 204-207.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Науково-теоретичні основи управління розвитком інфраструктури сфери туризму в регіоні»** розглянуто теоретичні аспекти розвитку регіональної сфери туризму та рекреації, проаналізовано сутність та місце інфраструктури туризму в економічній системі держави та регіону, виділено основні наукові підходи до оптимізації управління розвитком інфраструктури туризму в регіоні.

У другому розділі **«Аналіз стану інфраструктури сфери туризму та рекреації в Одеському регіоні»** надано загальну характеристику туристичної діяльності в Одеському регіоні. Проведено аналіз діяльності суб'єктів туристичного бізнесу. Розглянуто динаміку розвитку сфери гостинності в Одеському регіоні. Проведено порівняльний аналіз розвитку регіонального туризму в Одеському регіоні та в місті Києві

У третьому розділі **«Формування заходів щодо удосконалення управління розвитком туристичної інфраструктури в Одеському регіоні»** розроблено рекомендації щодо імплементації заходів стратегії розвитку туризму в Одеському регіоні до 2026 року, запропоновано впровадження методів трендового аналізу щодо прогнозування тривалості перебування туристів в готелях, блок – схема розвитку готельних мережевих структур, як однієї з ефективних форм організації взаємодії підприємств різних галузей, об'єднань, підприємців, наукових установ з метою підвищення конкурентоспроможності послуг в Одеському регіоні.

ВИСНОВКИ

1. За результатами розгляду наукової літератури встановлено, що інфраструктура є основною частиною відтворення, вона виступає як підсистема, що створює загальні умови виробництва, вона є певним локомотивом регіонального розвитку. Туристична інфраструктура являється необхідною умовою освоєння рекреаційних ресурсів та розвитку туристичної індустрії. Сфера туризму складається з виробничої, соціальної та спеціалізованої туристичної інфраструктури, які входять своїми складовими частинами в соціальну та виробничу інфраструктуру соціальної сфери регіональної економіки.

2. Виявлено, що державне регулювання у сфері туризму має бути пов'язане насамперед з необхідними та достатніми вимогами, що відображають інтереси суспільства в цілому з огляду на сучасні реалії соціально-економічного розвитку. Механізм державного регулювання туристичної інфраструктури характеризується регулюванням і створенням передумов для розвитку туристичної галузі через бюджетне фінансування, інвестування, оподаткування, кредитування і макроекономічне планування, а формування партнерських відносин держави з приватним сектором економіки сприяє прискоренню процесів економічного зростання.

3. Визначено, що використання галузевого, територіального та функціонального підходів забезпечує комплексне географічне дослідження регіональної туристичної інфраструктури як бази для регіональних стратегічних розробок розвитку туристично-рекреаційної сфери. Найбільш повною і об'єктивною має бути методика оцінки туристської інфраструктури, яка спирається на науковий інструментарій та враховує показники офіційної статистики.

4. За результатами аналізу суб'єктів туристичної діяльності Одеського регіону встановлено, що кількість туристичних підприємств

Одеського регіону збільшилась на 28, або на 10,61%, з них найбільша кількість належить фізичним особам підприємцям. Кількість туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності Україні збільшилась на 4112521 осіб, або на 203,63%, що стосується Одеського регіону, то 2019 році кількість туристів збільшилась на 53955 осіб або на 117,78% порівняно з 2015 роком. Не зважаючи на кризові явища, внутрішній туризм розвивається і Одеський регіон є досить привабливим для українського туриста. Проведені дослідження дозволяють зробити висновок про те, що підприємства туристичної інфраструктури Одеського регіону в даний час мають потужний потенціал для розвитку регіонального туризму.

4. За даними проведеного дослідження встановлено, що в Одеській області кількість готелів та аналогічних засобів розміщення в 2019 році склало 72 підприємства, що на 12 підприємств менше ніж в 2017 році. За всі три роки Одеський регіон займає третє місце, поступаючи тільки Львівській області та місту Києву. Доведено, що тривалість перебування туристів в Одеському регіоні має тенденцію до зниження, середня тривалість перебування за аналізований період склала - 2 доби. Рівень завантаженості готелів в Одеському регіоні ще нижчий ніж середній по Україні і складає 16,8%.

6. За результатами порівняння рівнів регіонального розвитку потенціалу туристичної інфраструктури Одеської області та міста Київ встановлено, що частка туристичних підприємств м. Київ складає 27,9% від загального числа підприємств в Україні, а в Одеському регіоні частка складає всього 7%. Доходи від надання туристичних послуг в місті Києві складають 93,57% у 2019 році від загальних доходів по Україні, з них 95,44% від юридичних осіб та 14,12% від фізичних осіб, а частка доходів Одеського регіону складає лише 0,67%. З них юридичних осіб - 0,55%,

проте досить висока частка фізичних осіб - 5,88%, із усіх доходів від надання туристичних послуг по Україні.

7. Доведено необхідність застосування комплексного підходу до управління розвитком туристичної інфраструктури Одеського регіону з врахуванням взаємозв'язку всіх її елементів, інструментарію подолання наслідків глобальної пандемії. В роботі запропоновано принципи проектування організаційних структур системи управління регіональним розвитком інфраструктури туризму.

8. Для прогнозування розвитку інфраструктури готельного бізнесу було проведено розрахунки динаміки темпу нарощування тривалості перебування туристів в готелях Одеського регіону. За даними розрахунків прогнозується щорічне зменшення тривалості перебування туристів на період 2020-2022 років в готельних закладах Одеського регіону.

Керівництву регіональних підприємств готельного бізнесу рекомендовано активізувати маркетингову діяльність на зовнішніх та внутрішньому туристичних ринках щодо приваблення туристичних потоків до своїх закладів розміщення, взаємовигідну співпрацю з міжнародними операторами, впровадження гнучкої цінової політики щодо надання послуг.

В роботі запропоновано заходи удосконалення управління розвитком туристичної інфраструктури, мережевий підхід щодо формування регіональних готельних ланцюгів, що базується на положеннях Стратегії розвитку Одеської області на період 2021-2027 роки.